ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Program Learning Outcomes in Bachelor of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

ศุภญาลักษณ์ ศรีจันทร์กุล[1*] กลางใจ แสงวิจิตร[1]
Supayalak Srijankul[1*] Klangjai Sangwichitr[1]
Corresponding Authors E-mail: klangjai.s@psu.ac.th
(Received: September 18, 2025; Revised: February 18, 2026; Accepted: February 20, 2026)

บทคัดย่อ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความรู้และทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการมีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ให้สอดคล้องกับกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาของ AUN-QA และความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียของหลักสูตรทั้งภายในและภายนอก จำนวน 45 คน เช่น ผู้ประกอบการ ศิษย์เก่า และอาจารย์ผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามปลายเปิด ข้อมูลที่ได้ถูกวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ผ่านกระบวนการจัดหมวดหมู่ การให้รหัสข้อมูล และการสังเคราะห์ธีม ผลการวิจัยสรุปความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 13 ธีม ครอบคลุมความรู้บริหารธุรกิจและทักษะที่สำคัญ ซึ่งนำไปสู่การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO_S) จำนวน 9 ข้อ เช่น PLO_1 พัฒนาตนเองจากการเรียนรู้เมื่อได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ PLO_2 วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจ ทั้งนี้การกำหนด PLO_S ตามหลัก OBE จะช่วยยกระดับความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษาของหลักสูตรมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานได้

คำสำคัญ: ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หลักสูตรบริหารธุรกิจ การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ การพัฒนาหลักสูตร

Abstract

In the digital era, characterized by rapid advancements in technology and artificial intelligence, the knowledge and skills demanded by the labor market are experiencing continuous transformation. Higher education institutions are therefore required to develop curricula that align with the principles of Outcome-Based Education (OBE). This study aims to develop the Program Learning Outcomes (PLO_S) of the Bachelor of Business Administration program, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, in alignment with the AUN-QA quality assurance framework and contemporary labor market demands. This research employed a qualitative approach, collecting data from 45 internal and external program stakeholders, including employers, alumni, and academic staff. Data collection methods included in-depth interviews, focus group discussions, and open-ended questionnaires. The collected data were analyzed using content analysis through systematic categorization, coding, and theme synthesis. The findings revealed 13 stakeholder-need themes encompassing business administration knowledge and essential skills, which were subsequently synthesized into nine Program Learning Outcomes. Examples of these PLO_S include the ability to develop oneself through learning from feedback and constructive criticism, and the ability to analyze and present information to executives for informed decision-making. Formulating PLO_S based on OBE principles aligns the

[1] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
[1] Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

curriculum with labor-market expectations, thereby supporting the development of graduates whose attributes match the competencies required by employers in the contemporary workforce.

Keywords: program learning outcomes, business administration, outcome-based education, program development

ความเป็นมาของปัญหา

ในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ที่เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีบทบาทสำคัญ การเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงานได้ก่อให้เกิดความต้องการทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงานในบริบทที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Ivaldi et al, 2021; Karanja & Malone, 2021) ท่ามกลางความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทักษะด้านมนุษย์ (Soft skills) มีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะในบริบทการบริหารจัดการธุรกิจ หลักสูตรบริหารธุรกิจในมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อสร้างบัณฑิตที่พร้อมรับมือกับความท้าทายดังกล่าวเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ (Pradhan, 2021; Wesarat, 2022a) โดยเฉพาะหลักสูตรบริหารธุรกิจที่จัดการเรียนการสอนในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะเศรษฐกิจที่พึ่งพาภาคการท่องเที่ยว การบริการ โลจิสติกส์ และการค้าชายแดนระหว่างประเทศ รวมถึงมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา ทักษะด้านมนุษย์ เช่น การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียที่หลากหลาย และการปรับตัวในบริบทที่ซับซ้อน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการธุรกิจในพื้นที่ดังกล่าว

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้แนวคิดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) ซึ่งเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการสร้างผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ (Harden, 2007b) เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (Harden, 2007a; O'Sullivan et al., 2025) และยังสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) ที่หลักสูตรได้รับการประกันคุณภาพในปัจจุบัน (Pham & Nguyen, 2023; Jirasatitsin et al., 2023) และยังอยู่ระหว่างการประเมินการประกันคุณภาพจาก AACSB Accreditation ที่เป็นมาตรฐานระดับโลก เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของหลักสูตร (Butler, 2025; Mckee & Morgan, 2025; Kehal, 2020) การนำแนวคิด แนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) มาประยุกต์ใช้ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ไม่ได้เป็นเพียงการตอบสนองต่อกรอบการประกันคุณภาพในระดับสากลเท่านั้น แต่ยังเป็นการออกแบบผลการเรียนรู้ที่สะท้อนบริบทเฉพาะของพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากบริบทเมืองศูนย์กลางทางธุรกิจ

จากความท้าทายในการผลิตบัณฑิตและภาวะการแข่งขันของหลักสูตรบริหารธุรกิจในปัจจุบัน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Program Learning Outcomes: PLO_S) โดยการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ที่มีความสำคัญของหลักสูตร ได้แก่ นายจ้างและองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นตลาดแรงงานสำคัญของบัณฑิต องค์กรกำกับดูแลที่สำคัญของตลาดแรงงาน ศิษย์เก่า นักศึกษาปัจจุบัน และอาจารย์ในหลักสูตร เพื่อพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้การพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO_S) ยังสอดคล้องกับพันธกิจของคณะและมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ AACSB ทั้งนี้การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLO_S) อย่างเหมาะสมช่วยให้บัณฑิตมีความรู้ ทัศนคติ และทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน จะช่วยเพิ่มโอกาสให้บัณฑิตมีงานทำและมีความสำเร็จในอาชีพของตน และยังเป็นการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศได้อย่างยั่งยืน (Jirasatitsin et al., 2023; Wesarat, 2022b) ผู้มีส่วนได้เสียของหลักสูตรในบริบทภาคใต้ประกอบด้วยองค์กรธุรกิจในทุกภาคส่วน เช่น ภาคการท่องเที่ยว การบริการ โลจิสติกส์ การค้าชายแดน หน่วยงานกำกับดูแล และองค์กรท้องถิ่น ซึ่งมีความต้องการบัณฑิตที่ไม่เพียงมีความรู้ด้านบริหารธุรกิจเท่านั้น แต่ยังต้องมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การตัดสินใจเชิงจริยธรรม และความเข้าใจบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม

งานวิจัยนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และช่วยให้หลักสูตรบริหารธุรกิจมีความสอดคล้องกับความต้องการของทั้งตลาดแรงงานและบริบทเฉพาะของพื้นที่ โดยการพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งถือเป็นการเติมเต็มช่องว่างของงานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจที่ยังขาดการบูรณาการบริบทเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

พัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การทบทวนวรรณกรรม

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หมายถึง สมรรถนะหรือสิ่งที่ผู้เรียนควรมีเพื่อสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร โดยผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) จะถูกกำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งแต่ละหลักสูตรจะมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ที่แตกต่างกัน โดยมีพื้นฐานจากการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย (ASEAN University Network, 2020) ทั้งนี้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) มักจะครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ (Gunarathne et al., 2020) หลักสูตรที่เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจนั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) มักจะถูกกำหนดเพื่อสะท้อนความต้องการของวิชาชีพ ความสามารถเฉพาะสาขา ทักษะที่สำคัญ ความสามารถเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนกรอบคุณวุฒิระดับชาติ (Songsom & Khitmoh, 2021; Sun & Lee, 2020) การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้หลักการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) จะทำให้บัณฑิตที่จบจากหลักสูตรมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ความคาดหวังของสังคม และสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของสถาบันการศึกษาด้วย (Al-Mazaima et al., 2021)

2. การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์

การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ หมายถึง แนวทางการศึกษาที่เน้นสิ่งที่ผู้เรียนทำได้หลังจากสำเร็จจากการศึกษามากกว่าการเน้นเพียงแต่ความสามารถของผู้สอน โดยมีการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ชัดเจน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ หรือที่เรียกว่า Constructive Alignment (Biggs & Tang, 2011; Gunarathne et al., 2020) อย่างไรก็ตามการใช้ แนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) เน้นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และการนำความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียมาวิเคราะห์แล้วนำมาสร้างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร ระดับรายวิชา ออกแบบกิจกรรมและการประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพการเรียนรู้ (P M et al., 2023)

3. ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นสมรรพนะที่สำคัญที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเพื่อการเตรียมพร้อมให้สามารถทำงานในยุกต์ดิจิทัล ได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะดิจิทัล (Drago-Severson & Blum-DeStefano, 2020) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่สำคัญและนำมาเชื่อมโยงกับการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสร้างให้ผู้เรียนทำงานได้จริงมากกว่าการเรียนรู้เชิงทฤษฎี เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับความยุ่งยากของโลกในยุคดิจิทัลได้ดีขึ้น (ASEAN University Network, 2020; Bertrand & Namukasa, 2020; Kasa et al., 2020)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs) การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) มีความสัมพันธ์ในการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ในรูปแบบของเป้าหมายเชิงสมรรถนะของหลักสูตรที่พัฒนามาจากการกำหนดจากความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย วิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษา และกรอบคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ในขณะเดียวกันทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ทำหน้าที่เป็นทักษะที่จำเป็นของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ภายใต้กรอบแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) จึงช่วยให้หลักสูตรมุ่งถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีและส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจโดยใช้ แนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) ที่เชื่อมโยง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) กับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบ จะช่วยยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ความคาดหวังของสังคม และอัตลักษณ์ของสถาบันการศึกษา ซึ่งจะสามารถทำให้หลักสูตรมีความเหมาะสมทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติด้วย ซึ่งสามารถสรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

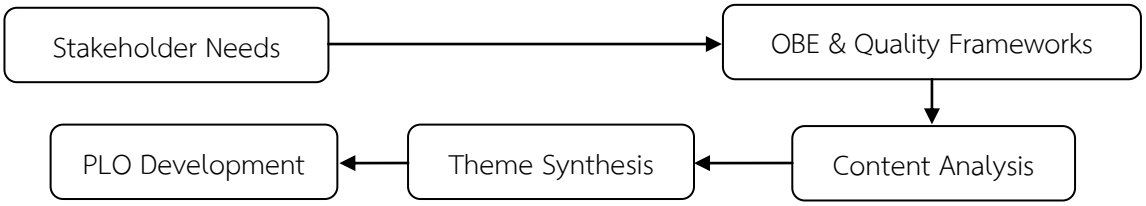

Figure 1 *Research Conceptual Framework*

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการผู้มีส่วนได้เสียของหลักสูตร ในการพัฒนาเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ภายใต้กรอบแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) มีการเก็บข้อมูลหลายวิธี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนมุมมองต่อสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่บัณฑิตบริหารธุรกิจควรมีในช่วง 5 ปีข้างหน้า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยนี้ คือ ผู้มีส่วนได้เสียของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ทั้งภายนอกและภายในหลักสูตร ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้มุมมองที่เหมาะสมกับการพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ทั้งนี้การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีส่วนได้เสียได้แก่ นายจ้างและผู้ประกอบการ ต้องเป็นองค์กรที่มีประสบการณ์รับบัณฑิตบริหารธุรกิจเข้าทำงานอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 ปี องค์กรกำกับดูแลตลาดแรงงาน ต้องเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทาง มาตรฐาน หรือสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านธุรกิจ ศิษย์เก่า ต้องสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตและมีประสบการณ์ทำงานในสายงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ปี นักศึกษาปัจจุบันคละชั้นปี และอาจารย์ผู้สอน ต้องมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจใน จึงทำให้มีผู้มีส่วนได้เสียรวม 45 คน ได้แก่ นายจ้างและองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นตลาดแรงงานสำคัญของบัณฑิต องค์กรกำกับดูแลที่สำคัญของตลาดแรงงาน (ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์) ศิษย์เก่า นักศึกษาปัจจุบัน และอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร โดยแบ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียสำคัญ (Primary stakeholders) และผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary stakeholders) ดังแสดงใน Table 1

Table 1 *Program Stakeholders*

Stakeholders	Number of Participants
Primary Stakeholders	
Regulators	3
Private Companies	10
Government Agencies	2
Business Owners	2
Alumni	10
Secondary Stakeholders	
Current Students	8
Business Administration Academic Staff from other universities	4
Program Academic Staff	6
Total	45

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มจะได้รับคำถามที่แตกต่างกัน ตามบริบทของผู้มีส่วนได้เสียในกลุ่มนั้น ได้แก่ กลุ่มนายจ้างและองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นตลาดแรงงานสำคัญของบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรบริหารธุรกิจ มีคำถามที่ใช้เก็บข้อมูล คือ 1) ความคาดหวังในตัวบัณฑิตหรือคุณสมบัติที่ดีของบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจคืออะไร 2) คุณธรรมจริยธรรมที่บัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจพึงมีคืออะไร ความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้านบริหารธุรกิจ ประกอบด้วยอะไรบ้าง 3) ทักษะด้านการประยุกต์องค์ความรู้และการวิเคราะห์ มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด อย่างไร 4) ทักษะด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด อย่างไร 5) ทักษะด้านการสื่อสารด้านใดบ้างที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตจากหลักสูตรบริหารธุรกิจ (การเขียน การพูด การวางตัวและบุคลิกภาพ) 6) ทักษะทางภาษาในปัจจุบันของบัณฑิตจากหลักสูตรบริหารธุรกิจ ควรเป็นอย่างไร (สามารถใช้ได้กี่ภาษา ภาษาอะไรบ้าง ระดับความชำนาญในภาษา) วิธีการเพิ่มทักษะต่าง ๆ เพื่อการทำงานด้านบริหารธุรกิจทำได้อย่างไรบ้าง

กลุ่มศิษย์เก่าที่จบจากหลักสูตรบริหารธุรกิจ มีคำถามที่ใช้เก็บข้อมูล คือ 1) ความรู้และทักษะที่ได้รับจากหลักสูตรบริหารธุรกิจ เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการทำงานหรือไม่ อย่างไร 2) ความรู้และทักษะอะไรบ้าง ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานจริงในตำแหน่งปัจจุบันที่ทำอยู่ 3) การทำงานในองค์กรของท่าน ควรมีทัศนคติอย่างไร 4) การเติบโตในสายอาชีพที่ท่านทำอยู่เป็นอย่างไร 5) ความคาดหวังอย่างไรกับบัณฑิตที่จะจากหลักสูตรในอีก 5 ปีข้างหน้า

กลุ่มนักศึกษา ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจ มีคำถาม คือ 1) นักศึกษาคิดว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใดที่ทำให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด (ความรู้ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมิน การสังเคราะห์) 2) นักศึกษาคิดว่าวิธีการประเมินผล สัดส่วนคะแนน เกณฑ์การตัดเกรดอย่างไรมีความเหมาะสม 3) นักศึกษาต้องการพัฒนาทักษะอะไรเพิ่มเติม 4) นักศึกษามีความสนใจหรือต้องการกิจกรรมใด เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้หรือสร้างทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ 5) นักศึกษาคิดว่าหัวข้อหรือวิชาอะไรที่ควรมีในหลักสูตรแต่หลักสูตรปัจจุบันยังไม่ได้เปิดสอน

กลุ่มอาจารย์ ใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลความรู้ ทัศนคติ ทักษะ ของบัณฑิตที่จบในหลักสูตรบริหารธุรกิจ มีคำถาม คือ 1) บัณฑิตที่จบในหลักสูตรบริหารธุรกิจควรมีทัศนคติด้านใดบ้าง 2) บัณฑิตที่จบในหลักสูตรบริหารธุรกิจควรมีความรู้ด้านใดบ้าง 3) บัณฑิตที่จบในหลักสูตรบริหารธุรกิจควรมีทักษะด้านใดบ้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มดำเนินการทั้งในรูปแบบการสัมภาษณ์โดยตรงและการประชุมออนไลน์ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล โดยใช้ระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 45–60 นาทีต่อราย การวิจัยนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) แล้วนำเนื้อหาที่สำคัญมาจัดกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ที่สำคัญของหลักสูตรต่อไป ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility) โดยการใช้แหล่งข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่ม (Data triangulation) ความสอดคล้องของการตีความ (Dependability) โดยการทบทวนกระบวนการให้รหัสข้อมูลและการสังเคราะห์ธีมอย่างเป็นระบบ และความตรงของเนื้อหา (Confirmability) โดยการนำผลการวิเคราะห์และการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ร่วมพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้น เริ่มจากการอ่านข้อมูลทั้งหมดเพื่อทำความเข้าใจภาพรวม จากนั้นจึงสกัดสาระสำคัญ พร้อมจัดหมวดหมู่ประเด็นที่มีลักษณะร่วมกัน ก่อนสังเคราะห์เป็นธีมที่สะท้อนความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อได้ธีมที่มีความชัดเจนแล้ว ผู้วิจัยจึงเชื่อมโยงผลการสังเคราะห์กับแนวคิด OBE และกรอบคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO_5) ให้มีความชัดเจนวัดและประเมินได้ และสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลตามหลัก Constructive alignment

ผลการวิจัย และอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้เสียสามารถสรุปเป็นการจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ (Theme) ที่ใช้สำหรับพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) และสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สร้างจาก ได้ดังแสดงต่อไปนี้

Table 2 *Stakeholder needs summary*

Stakeholder Needs Themes	Stakeholders
Hard skills	
Theme 1: Business administration and entrepreneurial knowledge	Regulators, private companies, business owners, alumni, current students, and academic staff
Theme 2: In-depth knowledge in business disciplines (e.g., finance, marketing, human resource management)	Regulators, private companies, business owners, alumni, current students, and academic staff
Theme 3: Professional qualifications or occupational licenses	Regulators, private companies, alumni, and academic staff
Theme 4: Business ethics and professional conduct	Regulators, private companies, government agencies, business owners, alumni, current students, and academic staff
Soft skills	
Theme 5: Communication and negotiation skills	Regulators, private companies, government agencies, business owners, alumni, and academic staff
Theme 6: Presentation skills	Regulators, private companies, government agencies, business owners, alumni, current students, and academic staff
Theme 7: Language skills	Regulators, private companies, government agencies, business owners, alumni, current students, and academic staff
Theme 8: Digital skills	Regulators, private companies, government agencies, business owners, alumni, and academic staff
Theme 9: Growth mindset and continuous self-development	Regulators, private companies, government agencies, business owners, and alumni
Theme 10: Teamwork skills	Regulators, private companies, government agencies, business owners, alumni, and academic staff
Theme 11: Social responsibility	Regulators, private companies, government agencies, business owners, alumni, and academic staff
Theme 12: Systematic analytical skills	Regulators, private companies, government agencies, business owners, alumni, current students, and academic staff
Theme 13: Problem-solving skills	Regulators, private companies, government agencies, business owners, and alumni

จาก Table 2 แสดงการจัดกลุ่มประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) เป็น 13 ธีม โดยแบ่งเป็นกลุ่ม Hard skills คือ ความรู้ด้านบริหารธุรกิจ ความรู้เชิงลึกในศาสตร์บริหารธุรกิจ (เช่น การเงิน การตลาด การบริหารบุคคล เป็นต้น) คุณวุฒิหรือใบอนุญาตในการประกอบอาชีพ จรรยาบรรณและจริยธรรมในการทำธุรกิจ และกลุ่ม Soft skills คือ ทักษะการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง ทักษะการนำเสนอ ทักษะด้านภาษา ทักษะด้านดิจิทัล การมีแนวคิดแบบเติบโต (Growth mindset) ความรับผิดชอบต่อสังคม ความสามารถในการวิเคราะห์อย่างมีระบบ ความสามารถในการแก้ปัญหา การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

Table 3 *Summary of the Development of Program Learning Outcomes from the Identified Themes*

Program Learning Outcomes	Stakeholder Needs Themes
PLO_1: Demonstrate the ability to develop oneself through learning from feedback and constructive criticism	Theme 9/ Theme 12/ Theme 13
PLO_2: Analyze and present information effectively to support managerial decision-making	Theme 6/ Theme 12
PLO_3: Apply knowledge in business administration to formulate strategic plans for an organization	Theme 1/ Theme 2
PLO_4: Apply an entrepreneurial mindset to create and develop business initiatives	Theme 1/ Theme 9
PLO_5: Apply research processes to analyze and solve business problems	Theme 12/ Theme 13
PLO_6: Communicate effectively in contexts characterized by social and cultural diversity	Theme 5/ Theme 7
PLO_7: Work collaboratively with others within the organization	Theme 10
PLO_8: Select and utilize digital technologies effectively to achieve work-related objectives	Theme 8
PLO_9: Demonstrate ethical behavior and social responsibility in professional and organizational contexts	Theme 3/ Theme 4/ Theme 11

จาก Table 3 แสดงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสร้างจากธีมทั้ง 13 ธีม โดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง เป็น 9 ข้อ ได้แก่ 1) พัฒนาตนเองจากการเรียนรู้เมื่อได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ (PLO_1) 2) วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจ (PLO_2) 3) ประยุกต์ความรู้ทางด้านบริหารธุรกิจเพื่อวางแผนกลยุทธ์ให้องค์กร (PLO_3) 4) ประยุกต์กรอบแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial mindset) เพื่อการสร้างธุรกิจ (PLO_4) 5) ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาทางธุรกิจ (PLO_5) 6) สื่อสารภายใต้ความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม (PLO_6) 7) ทำงานร่วมกับผู้อื่นในองค์กร (PLO_7) 8) เลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (PLO_8) และ 9) แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (PLO_9)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการสอดคล้องกับงานวิจัยของ Werasat et al. (2022a) ในด้านความรู้เฉพาะ (Specific outcome) ได้แก่ การนำธีมด้านความรู้ทางบริหารธุรกิจ ความรู้เชิงลึกในศาสตร์เฉพาะด้านทางบริหารธุรกิจ และแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการ (Theme 1-2 และ 4) ถูกนำมาสร้างเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่มุ่งเน้นการวางแผนกลยุทธ์และการสร้างธุรกิจ (PLO_{3-4}) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้าที่ชี้ให้เห็นถึงการบูรณาการองค์ความรู้ด้านบริหารธุรกิจและการคิดเชิงกลยุทธ์มากกว่าการให้เรียนรู้ในทฤษฎีเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การเชื่อมโยง ธีมด้านจรรยาบรรณและจริยธรรมทางธุรกิจ คุณวุฒิหรือใบประกอบวิชาชีพ และความรับผิดชอบต่อสังคม (Theme 3 - 4 และ 11) ที่นำมาสร้างเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่สนับสนุนด้านการแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (PLO_9) ก็สะท้อนบทบาทของหลักสูตรในการปลูกฝังคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ด้านสมรรถนะทั่วไป (Generic outcome) ได้แก่ ธีมที่สะท้อนทักษะด้านการสื่อสาร การใช้ภาษา การนำเสนอ การใช้ดิจิทัลและ

การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Theme 5 - 8 และ 10) ถูกนำมาสังเคราะห์ให้เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่เน้นทักษะสำคัญสำหรับหลักสูตรบริหารธุรกิจ (PLO_{6-9}) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Drago-Severson & Blum-DeStefano, 2020) ในขณะเดียวกัน Theme ด้านการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ การแก้ปัญหา และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Themes 6, 9, 12 และ 13) ถูกสะท้อนอย่างชัดเจนในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังเรื่องการพัฒนาตนเองจากการเรียนรู้เมื่อได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ (PLO_1) การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจ (PLO_2) และประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาทางธุรกิจ (PLO_5) ซึ่งมุ่งพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้จากข้อเสนอแนะ การใช้กระบวนการวิจัย และการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ สมรรถนะดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริม นอกจากนี้การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLO) ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งกับการออกแบบหลักสูตรตามหลักแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดการประเมินหลักสูตรของ ASEAN University Network (2020) ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบระหว่างผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล เพื่อให้การศึกษามีการพัฒนาให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน และบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรบริหารธุรกิจมีคุณลักษณะที่กำหนดและมีความเป็นอัตลักษณ์ของสถาบันการศึกษาที่เรียนจบ (Al-Mazaima et al., 2021) อย่างไรก็ตาม การกำหนด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) โดยใช้หลักแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) จะเป็นการสร้างการเปลี่ยนแปลงสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร เนื่องจากการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นการเรียนรู้เชิงทฤษฎีอาจจะไม่เพียงพอต่อการพัฒนาบุคคลในยุคปัจจุบัน (Al-Hazaima et al., 2021; Gunarathne et al., 2020; Sun & Lee, 2020) ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรภายใต้กรอบแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) จำเป็นต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงในภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่การออกแบบผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา (Course learning outcomes) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ไปจนถึงการออกแบบการประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและเพิ่มความพร้อมของบัณฑิตในการเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต โดยอาศัยการวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกหลักสูตร ผ่านการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยสามารถสังเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น 13 ธีม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจในอนาคต และนำไปสู่การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ พัฒนาตนเองจากการเรียนรู้เมื่อได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจ ประยุกต์ความรู้ทางด้านบริหารธุรกิจเพื่อวางแผนกลยุทธ์ให้องค์กร ประยุกต์กรอบแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial mindset) เพื่อการสร้างธุรกิจ ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาทางธุรกิจ สื่อสารภายใต้ความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ทำงานร่วมกับผู้อื่นในองค์กร เลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ภายใต้กรอบแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) โดยยึดโยงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตจากภายนอก สามารถช่วยให้หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของตลาดแรงงานในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น ทั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นอาจไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหลักสูตรบริหารธุรกิจในบริบทภูมิภาคอื่นได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม แนวทางและกระบวนการพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ที่นำเสนอในงานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นกรอบต้นแบบสำหรับการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจในบริบทอื่น โดยการปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียและบริบทพื้นที่ อย่างไรก็ตาม สามารถสรุปได้ว่า การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรอย่างเหมาะสมและเป็นระบบไม่เพียงช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แต่ยังช่วยเพิ่มศักยภาพของบัณฑิตให้มีความพร้อมในการทำงาน มีโอกาสประสบความสำเร็จในอาชีพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ด้านการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจภายใต้กรอบการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) โดยแสดงให้เห็นกระบวนการพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ที่เชื่อมโยงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยได้นำความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกหลักสูตรมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์ออกเป็นธีม แล้วนำมาสร้างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ซึ่งสะท้อนสมรรถนะที่ตลาดแรงงานต้องการในบริบทปัจจุบัน การพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ภายใต้กรอบแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) ไม่ได้เป็นกระบวนการตามมาตรฐานการประกันคุณภาพเท่านั้น แต่สามารถใช้เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ของหลักสูตรในการเชื่อมโยงระหว่างอัตลักษณ์ของสถาบัน ความต้องการของตลาดแรงงาน และบริบทเฉพาะของพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในบริบทของหลักสูตรบริหารธุรกิจในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากของภูมิภาคอื่น

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังนำเสนอกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการที่เชื่อมโยงความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ภายใต้แนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) อย่างมีระบบ องค์ความรู้ดังกล่าวสามารถใช้เป็นต้นแบบสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาหรือทบทวนหลักสูตรบริหารธุรกิจและหลักสูตรในสาขาอื่น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่และความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกัน ซึ่งจะยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตควรนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ในการทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร โดยเชื่อมโยงกับผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนเป็นไปตามกรอบแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) และมาตรฐานการประกันคุณภาพ ถึงแม้ว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้จะสะท้อนบริบทเฉพาะของหลักสูตรบริหารธุรกิจในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย แต่กระบวนการพัฒนา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ที่อาศัยความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียภายใต้กรอบ แนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหลักสูตรบริหารธุรกิจในบริบทอื่นได้ โดยควรปรับให้เหมาะสมกับลักษณะเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของตลาดแรงงานในแต่ละพื้นที่ด้วย

1.2 หลักสูตรควรมีการพัฒนาผู้สอนให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เนินการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนตาม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) ที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจจะมีการผสมผสานทั้งการถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎี กับการเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็น การเรียนรู้จากกรณีศึกษา โครงงานเชิงบูรณาการ การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง หรือการทำงานร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสู่การทำงานในอนาคต เช่น PLO_1 การพัฒนาตนเองจากการเรียนรู้เมื่อได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อให้เป็นไปผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) หลักสูตรควรส่งเสริมการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เช่น การสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection) การประเมินโดยเพื่อน (Peer assessment) และการประเมินตนเอง เพื่อเสริมสร้างแนวคิดแบบเติบโตและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของการทำงานในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นต้น

1.3 หลักสูตรควรพัฒนาระบบการประเมินผลที่สะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) อย่างรอบด้าน โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและเน้นผลการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการปลูกฝังจริยธรรมทางธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะครบถ้วน เพื่อช่วยในการเพิ่มศักยภาพในการทำงาน ความสามารถในการปรับตัว และความสำเร็จของอาชีพในระยะยาว ดังนั้น การนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เสริมสร้างความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสนับสนุนการผลิตบัณฑิตบริหารธุรกิจที่มีสมรรถนะและคุณลักษณะตรงตามความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียและสังคมโดยรวม

1.4 ผู้บริหารคณะและมหาวิทยาลัยควรสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรตามกรอบแนวการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (OBE) เช่น การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้านการออกแบบผลการเรียนรู้และการประเมินสมรรถนะ การจัดสรรงบประมาณสำหรับสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ดิจิทัล รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจและองค์กรภายนอก เพื่อให้การพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับบริบทในภาคแรงงานมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในอนาคตควรให้ความสำคัญกับการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อสร้างความเฉพาะเจาะจงสำหรับหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรที่มีวิชาเอกหรือวิชาโท เพื่อเพิ่มลักษณะเฉพาะทางของแต่ละวิชาเอกหรือสาขาที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น

2.2 การวิจัยในอนาคตอาจให้ความสนใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรว่าผู้เรียนสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่หลักสูตรกำหนดไว้ภายในช่วงที่สำเร็จการศึกษาหรือไม่ เพื่อใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการการเรียนการสอนและการประเมินผลของหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

2.3 การวิจัยในอนาคตควรเพิ่มการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรบริหารธุรกิจในแต่ละภูมิภาค เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างในเชิงของการกำหนด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLO) และความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละพื้นที่ได้

เอกสารอ้างอิง

Al-Hazaima, H., Low, M., & Sharma, U. (2021). Perceptions of salient stakeholders on the integration of sustainability education into the accounting curriculum: A Jordanian study. *Meditari Accountancy Research*, *29*(2), 371-402. https://doi.org/10.1108/MEDAR-02-2020-0708.

ASEAN University Network. (2020). *Guide to AUN-QA assessment at programme level (Version 4.0)*. AUN-QA. https://www.aunsec.org/application/files/2816/7290/3752/Guide_to_AUN-QA_Assessment_at_Programme_Level_Version_4.0_4.pdf.

Bertrand, M. G., & Namukasa, I. K. (2020). STEAM education: Student learning and transferable skills. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, *13*(1), 43–56. https://doi.org/10.1108/JRIT-01-2020-0003.

Biggs, J., & Tang, C. (2011). Teaching for Quality Learning at University. Maidenhead, UK: Open University Press.

Butler, F. C., Mullen, D. M., & Wheatley, K. K. (2025). Business simulation performance: Who performs better?. *Journal of Education for Business*, *100*(1), 35–44. https://doi.org/10.1080/08832323.2024.2449511.

Drago-Severson, E., & Blum-DeStefano, J. (2020). Growing leaders in schools and out: Building internal capacity for the mid-21st century. *Development and Learning in Organizations*, *34*(2), 49–52. https://doi.org/10.1108/DLO-08-2019-0195.

Gunarathne, N., Senaratne, S., & Senanayake, S. (2020). Outcome-based education in accounting: The case of an accountancy degree program in Sri Langka. *Journal of Economic and Administrative Sciences*, *36*(1), 16-37. https://doi.org/10.1108/JEAS-08-2018-0093.

Harden, R. M. (2007a). Learning outcomes as a tool to assess progression. *Medical teacher*, *29*(7), 678–682. https://doi.org/10.1080/01421590701729955.

Harden, R. M. (2007b) Outcome-Based Education: the future is today. *Medical Teacher*, *29*(7), 625–629. https://doi.org/10.1080/01421590701729930.

Ivaldi, S., Scaratti, G., & Fregnan, E. (2021). Dwelling within the fourth industrial revolution: Organizational learning for new competences, processes and work cultures. *Journal of Workplace Learning*, *34*(1), 1–26. https://doi.org/10.1108/JWL-07-2020-0127.

Jirasatitsin, S., Rattanamanee, W., Rantanawilai, T., Pochana, K., Daesa, C., Trakarnchaisiri, P. & Thingkaew, K. (2023). Design and Development of a Tool for Measuring Learning Outcomes in a Manufacturing Engineering Program Based on Outcome-Based Education. *Leveraging Transdisciplinary Engineering in a Changing and Connected World*, *41*, 662 – 670. https://doi.org/10.3233/ATDE230662.

Karanja, E., & Malone, L. C. (2021). The role of industry and academia partnership in improving project management curriculum and competencies. *Journal of Economic and Administrative Sciences*, *38* (4), 667–691. https://doi.org/10.1108/JEAS-12-2020-0200.

Kasa, M., Kho, J., Yong, D., Hussain, K., & Lau, P. (2020). Competently skilled human capital through education for the hospitality and tourism industry. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *12*(2), 175–184. https://doi.org/10.1108/WHATT-12-2019-0081.

Kehal, M. (2020). Assurance of learning and accreditations in business schools: an AACSB perspective. *Journal of Economic and Administrative Sciences*, *36*(1), 82-96. https://doi.org/10.1108/JEAS-06-2018-0066.

McKee, R. A. & Morgan, B. W. (2025). Revising AACSB-accredited BBA and MBA core curricula: Kotter's 8 steps in action. *Journal of International Education in Business*, *18*(1), 8-25. https://doi.org/10.1108 /JIEB-04-2024-0037.

O'Sullivan, O. E., Leitao, S., Harney, S., Abdalla, M.E. & O'Donoghue, K. (2025). Introducing outcome-based education in obstetrics and gynecology training: Perspectives of trainees and trainers. *European Journal of Obstetrics and Gynecology and Reproductive Biology*, 306, 6–13. http://doi.org/10.1016 /j.ejogrb.2025.01.003.

Pham, H. T., & Nguyen, P. V. (2023). ASEAN quality assurance scheme and Vietnamese higher education: a shift to outcomes-based education?. *Quality in Higher Education*, *30*(2), 285–312. https://doi.org/ 10.1080/13538322.2023.2261974.

P M, N., Zakkariya, K. A., & Philip, A. V. (2023). Enhancing employee wellbeing – an employability perspective. *Benchmarking: An International Journal*, *30*(1), 102–120. https://doi.org/10.1108/BIJ-03-2021-0116.

Pradhan, D. (2021). Effectiveness of outcome based education (OBE) toward empowering the students performance in an engineering course. *Journal of Advances in Education and Philosophy*, *5*(2), 58-65. https://doi.org/10.36348/jaep.2021.v05i02.003.

Songsom, A., & Khitmoh, N. (2021). Modern trade and service innovation program based on stakeholder requirements. *Economics and Business Administration Journal Thaksin University*, *13*(2), 163–178. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ecbatsu/article/view/247930.

Sun, P. H., & Lee, S. Y. (2020). The importance and challenges of outcome-based education – a case study in a private higher education institution. *Malaysian Journal of Learning and Instruction*, *17*(2), 253-278. https://doi.org/10.32890/mjli2020.17.2.9.

Wesarat, P.- on, Useng, N., Kaewsaeng-on, R., Tansui, D., Tongsamsi, K., Panrod, W., & Benrit, P. (2022a). Formulating Expected Learning Outcomes for the Bachelor of Business Administration Program: Linking to the Requirements of External Stakeholders. *Economics and Business Administration Journal Thaksin University*, *14*(3), 173–192. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ecbatsu/article/ view/253542.

Wesarat, P., Kaewsaeng-on, R., Tansui, D., Tongsamsi, K., Benrit, P., Panron, W. & Useng, N. (2022b). Developing Expected Learning Outcomes for the Bachelor of Business Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University. Proceedings of the Annual Civic Education Conference (ACEC 2021). *Atlantis Press*. https://doi.org/10.2991/assehr.k.220108.053.